

Stöd/tips för att få in energi i den ordinarie tillsynen

Detta dokument innehåller en punktlista med exempel på arbetsätt och exempel på rutiner m.m.

Bilagor:

Bilaga 1. Energichecklista

Bilaga 2. Utveckling och kartläggning av den 10 IIE kriterierna

Strategiskt

- Lyft energitillsynen i kommunen så att det beskrivs i verksamhetsplaneringen.
- Efterfråga vid behov stöd och råd inom energi från länsstyrelsen.
- Se om energihushållning eller arbete med energitillsyn finns med i lokala och regionala strategier, planer, strategiska dokument eller program och använd det som utgångspunkt i arbetet framåt. Se över möjligheten att få med strategier kring energi vid en uppdatering.

Tillsyn

- Skapa ett mål för energitillsynen i kommunen att arbeta utefter. Mål kan till exempel vara:
 - Diskutera/ställa krav kring energi med samtliga verksamheter inom en viss bransch under 2021 (bransch med hög energianvändning, bransch med stor potential till energieffektivisering, bransch med hög andel fossil energi).
 - Diskutera energi vid varje tillsynsbesök under en viss period. Utgå ifrån respektive företags förutsättningar.
 - Fokusera på verksamheter som använder fossil energi.
 - Ställ krav på företag som använder mer än 300 MWh eller 500 MWh.
- Använd en energichecklista vid tillsynsbesök. Se bilaga till detta dokument.
- Lägg till frågor kring energi i den "allmänna" checklistan som används vid tillsynsbesök.

- Ställ krav inom energitillsynen, tex:
 - Verksamheter som använder mer än t ex 300 eller 500 MWh ska göra en energikartläggning.
 - Verksamheten ska ta fram en energihushållningsplan.
 - Följ upp och ställ krav på ett kontinuerligt arbete med åtgärder inom energi. Om energihushållningsplan finns – ställ krav på att bolagets identifierade åtgärder genomförs enligt planen.
- Arbeta med försiktighetsmått för anmälningspliktiga verksamheter och villkor för de verksamheter som har tillstånd. Tex krav på energikartläggning, åtgärdsplaner som försiktighetsmått eller hur mkt energi som används. Vid behov kan kunnig/samordnare inom Energi och klimat titta på anmälan/prövning på remiss inom kommunen.
- Begär in och granska energikartläggningar och energiplaner.
- Följ upp energiplaner för de verksamheter som har tagit fram det. Vilka åtgärder är utförda sen förra gången? ¹ (Se rutin nedan)
- Följ upp energifrågan vid granskning av miljörapporter eller liknande t ex ”årsrapporter”. Finns den information kring energi som ska vara med i miljörapporteringen? Följ upp energivillkorsuppfyllnad. (Se rutin nedan)
- Använd risk- eller behovsbaserad avgiftstaxa där energi kan vara en faktor att ta hänsyn till.

Prövning

- Energi är även en viktig del inom prövningen och påverkar tillsynen. Följande punkter kan övervägas inom prövningen av tillståndspliktiga verksamheter och anmälningar för c-verksamheter:
 - Energianvändning och uppgifter kring arbetet med energieffektivisering och eventuella åtgärder ska finnas med i ansökningsunderlaget. Det kan bl a handla om energianvändning, mängd, vilken sort, till vad, möjligheter till hushållning, effektivisering osv.
 - Krav inom energi kan ställas (tex villkor/försiktighetsmått), liksom för annan miljöpåverkan.
 - Överväg om verksamheten bör producera viss energi själv? (oprövat att ställa krav, men bra att lyfta).
 - Lägg till energi- och klimat (eller motsvarande funktion på kommunen) på intern checklista för remisser eller yttranden.
 - Försiktighetsmått inom energi.

Exempel på rutiner:

- Energichecklista för tillsynsbesök (Energichecklista från NikITa, bifogas separat)
- Rutin för att granska energiplaner, sid 3
- Exempel för granskning av energi i miljörapporter, sid 6
- Exempel rättsfall, sid 7
- Exempel på förelägganden, sid 8

KVALITETSHANDBOK		Sid nr x (x)
Rutin för granskning av energihushållningsplan		
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Version 1	Datum 2020-10-20

Rutin för granskning av energihushållningsplan

Syfte med rutinen

Rutinen har till syfte att vara till hjälp vid tillsyn av verksamheter som enligt villkor eller av annan anlednings ska använda sig av energihushållningsplan i sitt energiarbete.

Inledning

En energihushållningsplan bör vanligtvis innehålla uppgifter om energianvändning, identifierade energieffektiviserande åtgärder och en åtgärdsplan. En energihushållningsplan delas ofta in i 2 huvuddelar, en del med uppgifter om energianvändning och en del med åtgärdsplanen. Ibland presenteras det som ett dokument t.ex. en Excelfil och ibland presenteras uppgifter om energianvändning separat i en energikartläggning.

Begrepp

Energiushållningsplan (EHP) – Även kallad energiplan. Definieras i villkor men ska vanligtvis innehålla uppgifter om energianvändning och en åtgärdsplan. Uppgifter om energianvändning kan t.ex. komma från en energikartläggning.

Energikartläggning – Ska innehålla en detaljerad bild av verksamhetens energianvändning och tillförsel av energi. Det ska även innehålla åtgärdsförslag med tillhörande analys samt beskrivning av åtgärdsförslaget.

Åtgärdsförslag – Energieffektiviserande åtgärd som är teknisk möjlig.

Åtgärdslista – Innehåller alla de energieffektiviserande åtgärdsförslag som är tekniskt möjliga och mer eller mindre lönsamma. Många gånger är åtgärdslistan resultatet av en energikartläggning.

Tidplan – Plan där åtgärdsförslag tidsätts.

Åtgärdsplan – Åtgärdsförslag som efter beslut ska realiserar resulterar i en plan med tidsatta åtgärder med tydlig ansvarsfördelning. Respektive åtgärd bör beskrivas tydligt i planen med tillvägagångsätt, energibesparingspotential m.m.

Granska energihushållningsplan

Nedan följer ett antal punkter som är bra att uppmärksamma vid granskning av en energihushållningsplan. Eftersom energivillkor kan vara utformade på olika sätt är det viktigt att noga läsa igenom villkoret för verksamheten i fråga och anpassa granskningen efter detta.

Viktigt att leta efter i delen med uppgifter om energianvändning

1. Finns nuvarande energianvändning specificerad?

Energidata bör inte vara äldre än ett år vid revideringen av energihushållningsplanen, t.ex. i en energihushållningsplan som är framställd 2019 kan energidata vara från 2018. Är energianvändningen äldre än så kan den inte ses som nuvarande eller aktuell. Har inga betydande förändringar genomförts i verksamheten kan energidata som är äldre än så ändå godkännas, det är viktigt att bedömning görs utifrån företagets förutsättningar. Om energidata inte redovisas i energihushållningsplanen kan uppgifterna finnas i energikartläggning eller annat dokument.

1.1.Redovisas uppdelningen på olika energislag?

Här ska alla energislag som verksamheten använder beskrivas i energi (MWh), så som: el, fjärrvärme, biobränsle, diesel, gasol, naturgas, slam.

1.2.Beskrivs uppdelningen på olika användningsområden?

Det är viktigt att samtliga betydande användningsområden beskrivs. I sådant fall att det saknas en eller flera energiintensiva processer kan det vara läge att be verksamheten komplettera med en mer detaljerad genomgång av energianvändningen uppdelat på användningsområden. I bästa fall är energianvändningen uppmätt men i många fall är det beräknat. Det viktiga är inte att det stämmer exakt men det behöver vara rimligt för att vara relevant. Verkar det som att beräkningarna av någon anledning inte stämmer så bör man be att verksamheten ser över uppgifterna. Studier har visat att det finns stor energibesparingspotential för stödprocesser men

också produktionsprocesser, det är därför viktigt att uppgifter från båda processområdena finns med.

1.3. Används nyckeltal för uppföljning av energianvändningen?

Det nämns sällan i villkor men det är värdefullt för att kunna följa upp effekter av genomförda åtgärder och även följa energianvändningen över tid. Det bör även ligga i VU:s intresse att arbeta med nyckeltal. Nyckeltal bör utformas av VU men kan t.ex. vara MWh/arbetad timma, MWh/producerad ton produkt och MWh/omsatt tusen kronor.

Viktigt att leta efter i åtgärdsplanen

- 2. Finns möjliga energieffektiviserande åtgärdsförslag specificerade och tidsatta?** Åtgärdsförslag kan delas in i olika nivåer; rutiner och beteende, enkla investeringar och förändringar på systemnivå. Det är lätt att endast tänka på enklare och större investeringar som åtgärder men det finns en stor energibesparingspotential i rutiner och beteende. Det är därför viktigt att åtgärdsplanen innehåller åtgärder som fokuserar på beteende och rutiner.

2.1. Visar energihushållningsplanen på vilket sätt åtgärdsförslagen är energieffektiviserande?

Det är viktigt att åtgärdsförslagen är tydliga och konkreta samt visar på vilket sätt de är energieffektiviserande. Be om förtydligande ifall detta inte uppfylls.

2.2. Är åtgärdsförslagen tidsatta?

Det är av stor vikt att åtgärdsförslagen är tidsatta. Det gör planeringen mer konkret och ökar chansen för genomförande. Verksamheten bör ha prioriterat åtgärdsförslagen efter energibesparing, företagsekonomisk lönsamhet och investeringskostnad/insats, och tagit fram en tydlig åtgärdsplan.

2.3. Är åtgärdsplanen tillräckligt omfattande?

Det är bra om verksamheten har sett över alla förslag till energieffektivisering innan åtgärder vidtas för att se om och hur åtgärderna påverkar varandra. I de fall verksamheten har utfört en energikartläggning kan det vara så att alla åtgärdsförslag finns specificerade där och att energihushållningsplanen endast innehåller de åtgärder som ska utföras. I annat fall är det bra att vara uppmärksam på antalet åtgärdsförslag och be verksamheten komplettera med fler om det endast finns några få. Det kan vara så att listan på åtgärdsförslag är lång men att de flesta är utförda redan, då är det viktigt att be verksamheten utveckla planen med nya åtgärder för arbetet framåt, vilket med fördel kan göras med hjälp av en ny energikartläggning. Som tidigare nämnts är det viktigt att åtgärderna prioriteras utefter energibesparingspotentialen och det är

viktigt att VU motiverar varför åtgärder med stor energieffektiviseringspotential inte genomförs.

2.4.Finns det utsedd ansvarig för respektive åtgärd?

Det är viktigt att ansvarsfördelning är tydlig, för att det fortsatta energiarbetet ska fungera bra och åtgärden ska bli genomförd.

2.5.Uppfyller energihushållningsplanen kravet om revidering om sådant finns?

Det är vanligt att det i energivillkor står att energihushållningsplan ska revideras vart tredje år men det förekommer ofta med intervallet 1–4 år. Idén med en energihushållningsplan är att det ska vara ett kontinuerligt arbete och därmed kan kortare intervall vara att föredra.

2.6.Finns kostnadsberäkningar så som Pay Back eller Life Cycle Cost (LCC) för åtgärdsförslagen?

I en LCC analys tas hänsyn till alla kostnader under investeringens hela livslängd och är därmed ett väldigt användbart verktyg. Om LCC analys saknas i energihushållningsplanen kan det med fördel rekommenderas till VU.

Miljörapport

I den årliga miljörapporten finns ett avsnitt där verksamheten ska redovisa utförda energieffektiviserande åtgärder. Det kan vara en bra idé att jämföra de åtgärder som enligt miljörapporten har utförts med de åtgärdsförslag som finns i energihushållningsplanen för att få en klarare bild av hur företaget arbetar med energifrågor.

Fördjupning

För ytterligare fördjupning i åtgärdsplaner se metodstödet Bättre åtgärdsplaner för energieffektivisering – en guide för företag. (2017) Du hittar den på Energimyndighetens webbplats.

Förslag på granskningsfrågor		Sid nr (x)
Energi i miljörapporter/årsrapporter		
Fastställd av xx	Version 1	Datum 2020-10-20
		Rev.

Syfte med rutinen

Syftet med rutinen är att vara ett stöd i granskning av energifrågor i miljörapport/årsrapport

Förslag på granskningsfrågor

- Hur mycket energi har använts under året totalt?
- Hur förhåller sig verksamhetens energianvändning till industrins/branschens totala?
- Innebär rapporterad mängd en ökning eller minskning jämfört med tidigare år och jämfört med producerad mängd eller annan indikator?
- Om ja, har verksamheten kommenterat detta?
- Används fossil energi?
- Redovisas några betydande åtgärder för minskning av energianvändning?

- Uppfylls villkoren om energi (om sådana finns)?
- Omfattas verksamheten av BREF-dokument/BAT-slutsatser?
- Omfattas verksamheten av EU-ETS?
- Är energifrågan utifrån ovanstående frågor tillräckligt hanterad i miljörapporten?
- Är energifrågan utifrån ovanstående frågor tillräckligt hanterad i tillstånd eller genom andra beslut/lagstiftningar?

- Omfattas verksamheten av lagen om energikartläggning i stora företag (2014:266)?
- Finns det en energikartläggning bifogad trots att verksamheten inte är ett stort företag (d.v.s. villkorat eller frivilligt)?
- Har företaget tagit fram en åtgärdsplan?

Komplettering vid granskning

Begär komplettering av uppgifterna i rapporten om verksamhetsutövaren inte har redovisat tillräcklig information utifrån granskningsfrågorna.

Läs mer

- Vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport NFS 2016:8
- På Energimyndighetens webbplats finns mer information, stöd och material kopplat till tillsyn av energi.

Rättsfall

Mer information om rättspraxis finns hos naturvårdsverket.

Exempel på rättsfall

Mål nr M1975-18, Mark- och miljödomstolen, Umeå

Miljö- och byggnadsnämnden i Luleå kommun beslutade den 18 december 2017 förelägga ett bolag i Luleå att, för sitt ansvarsområde som fastighetsägare, genomföra en energikartläggning och redovisa en energiplan med tidplan för eventuella energieffektiviserande åtgärder.

Bolaget har i mark- och miljödomstolen angett att de inte driver någon egen verksamhet i fastigheten utöver själva ägandet, varför de inte kan anses som verksamhetsutövare i miljöbalkens mening.

Bolaget har vidare angett att eventuella krav på åtgärder i stället får riktas till de som har faktisk och rättslig rådighet över verksamheten, dvs. hyresgästerna.

Nämnden menar att när energieffektivisering diskuteras med hyresgäster anförs ofta att dessa inte har rådighet över vissa frågor, exempelvis belysning, ventilation, byggnadens skick m.m. Det är viktigt att såväl fastighetsägare som hyresgäster kartlägger energianvändningen inom sina respektive ansvarsområden och tar fram energiplaner.

MöD: Bolaget bedriver verksamhet som består i att de hyr ut lokaler till olika företag. I likhet med länsstyrelsen gör mark- och miljödomstolen bedömningen att bolaget, som ägare av fastigheten, bedriver en verksamhet i miljöbalkens mening och att denna verksamhet omfattas av kraven i 2 kap. miljöbalken om att bl.a. hushålla med energi. (...) Det får anses rimligt att bolaget utför den beslutade energikartläggningen samt redovisar en energiplan. Mark- och miljödomstolen finner därför inte att föreläggandet är med ingripande än vad som behövs i det enskilda fallet.

Miljööverdomstolen Mål nr; 2015:27

Byte av fossil till mer förnybar värmekälla i mindre verksamhet

Falu kommun förelade byte från oljepanna (för uppvärmning av industribyggnad) till förnybart i mindre verksamhet.

- MÖD bedömde att miljönyttan, trots att det var en mindre verksamhet (24-35 m³ olja/år), var beaktansvärd och fastställde kommunens beslut. Påpekar dock att det måste avgöras från fall till fall.
- ”Hushållningsprincipen innebär att all verksamhet ska bedrivas och alla åtgärder ska vidtas på ett sådant sätt att råvaror och energi används så effektivt som möjligt och

förbrukningen minimeras. Principen gäller även mindre verksamheter, som den nu aktuella”

”Kravet på att i första hand använda förnybara energikällor ska ses som en förpliktande regel och inte ett målsättningsstadgande” (ur energimyndighetens remissvar till domen).

Exempel på förelägganden

Föreläggande att ta bort fossil energi (Hässleholms kommun):

Beslut

Miljönämnden förelägger xx att installera en eller flera värmekällor med lågt eller inget inslag av fossila energikällor på fastigheten x. Värmekällan eller värmekällorna ska ersätta oljeeldningen på fastigheten.

Åtgärden ska vara utförd senast den 4 augusti 2019. Ni ska meddela miljökontoret vilken eller vilka typer av värmekällor som ni har konverterat till senast två veckor efter att installationen är färdigställd.

Skäl för beslutet

Beslutet tas med stöd av 1 kap. 1 §, 2 kap. 3, 5 och 7 §§ och 26 kap. 9 § miljöbalken (SFS 1998:808) (MB) samt mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M9668-14 daterad den 28 maj 2015(domen).

Bestämmelserna i MB syftar till att främja en hållbar utveckling samt att MB ska tillämpas så att återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås. (1 kap. 1 § MB)

Sveriges riksdag har antagit sexton mål för miljökvaliteten. Ett av dem är Begränsad klimatpåverkan som säger att halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatet inte blir farlig.

För att minska risken för farlig påverkan på klimatsystemet bedöms det var nödvändigt att minska ökningen av den globala medeltemperaturen till högst två grader jämfört med den förindustriella nivån. För att temperaturökningen ska vara möjlig att begränsa till två grader behöver de globala växthusgasutsläppen vara nära noll före år 2100.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa

möjliga teknik. Vidare anges att dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kap. 3§ MB)

I första hand ska förnybara energikällor användas (2 kap. 5 § MB).

Kraven i 3 samt 5 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att upp-fylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skydds-åtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. (2 kap. 7 § MB)

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden som behövs för att MB samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. (26 kap. 9 § MB)
Mark- och miljööverdomstolen har bedömt att det finns stöd i MB för att förelägga om byte från oljeeldning till värmekälla med lågt eller inget inslag av fossila energikällor (domen).

Beskrivning av ärendet

Miljökontoret utförde ett tillsynsbesök med inriktning på energihushållning hos er den 11 november 2014. Det framgick bland annat vid besöket att olja används för uppvärmning av lokalerna på fastigheten.

Miljönämnden har i beslut 141/2015, daterat den 4 februari 2015 förelagt er att bland annat utreda möjligheten att konvertera till en fossilfri uppvärmning. En energikartläggning inkom till miljökontoret den 28 augusti 2015.

Uppdaterad energiplan lämnades in den 29 januari 2016.

Utredning i ärendet

Nuvarande uppvärmning och dess påverkan på klimatet

Oljepannor används för uppvärmning av byggnaderna på fastigheten x. Nedanstående uppgifter om er uppvärmning har vi hämtat från inlämnad energikartläggning. År 2014 användes 264 904 kWh olja i verksamheten. Detta motsvarar ett utsläpp av cirka 70-80 ton koldioxid enligt miljökontorets uppskattning. Beräknad mängd el som användes för uppvärmning under 2014 var 151 205 kWh.

Oljeanvändningen har under perioden 2008-2014 (undantaget 2011 då underlag saknas) legat mellan 257 MWh och 463 MWh. År 2009 installerades värmepumpar i verkstad och måleri.

Kontor

Till kontoret finns tre luft-luft värmepumpar för uppvärmning.

Verkstad

En oljepanna med effekten 200 kW används för uppvärmning. Oljepannan är kopplad till ackumulatortankar som också är kopplade till en luft-vatten värmepump på 35 kW.

Måleri

Måleriet värms huvudsakligen med en oljeeldad varmluftspanna med märkeffekten 180 kW. 2009 förseddes uteluftskanalen med ett förvärmningsbatteri kopplat till en luft-vatten värmepump om cirka 35 kW.

Möjligheten att konvertera till en fossilfri uppvärmning

I inlämnad energikartläggning anges att uppvärmning istället kan ske med exempelvis pellets. Installation av en pelletspanna bedöms innebära en investering på omkring 1,35 miljoner kronor. Med en pelletspanna skulle driftkostnaderna minska i en sådan omfattning att en det nya uppvärmningssystemet skulle vara återbetalt inom 11 år och med en förväntad livslängd på 25 år.

Samlad bedömning

Utifrån en bedömning av den minskade klimatpåverkan som en värmekälla med lågt eller inget inslag av fossila energikällor skulle innebära jämfört med kostnaderna för en sådan investering bedöms kraven i detta beslut vara skäligen.

Övrigt

Inga ytterligare krav ställs i dagsläget med anledning av inlämnad energikartläggning och energiplan. Uppföljning av energiplan och föreslagna åtgärder kommer att ske vid tillsyn framöver.

Upplýsningar

- Installation av värmepump innebär inte nödvändigtvis att den energi som används är förnybar men en sådan lösning skulle ändå ge en betydande minskning av förbrukningen av fossila bränslen och bedöms därför vara en godtagbar lösning.
- Uppvärmningssystem som bygger på utvinning av värme ur mark, yt- eller grundvatten ska anmälas till miljönämnden senast 6 veckor innan planerad installation.
- Installation av en ny panna för uppvärmning kräver anmälan till stadsbyggnadskontoret. Även andra åtgärder avseende uppvärmning kan vara anmälningspliktiga till stadsbyggnadskontoret.

Föreläggande om energikartläggning för XX, fastighet XX, kommun XX

Beslut

Byggnads- och miljöskyddsnämnden beslutar att förelägga xx, (organisationsnummer xx) på fastigheten xx om att:

1. Genomföra en energikartläggning av verksamheten som ska dokumenteras och innehålla följande uppgifter:
 - total energianvändning per år
 - energianvändningen uppdelat på energislag
 - energianvändningen uppdelat på el och värme
 - energianvändningen fördelat på olika processer, stödprocesser och enheter
 - förekomst av spillvärme och eventuell återvinning av spillvärme
 - mängd och typ av bränsle till transporter
 - förslag till energiförbättrande åtgärder
2. Energitkartläggningen ska utföras av en energikonsult eller någon inom företaget med kompetens att utföra energikartläggning. Energitkartläggningen ska vara utförd senast den xx.

Skäl för beslutet

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet förelägga om de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs i enskilda fall.

Enligt 26 kap. 21 § miljöbalken, får tillsynsmyndigheten förelägga om att en verksamhetsutövare ska lämna de uppgifter och handlingar som krävs för tillsynen.

Alla som avser att bedriva en verksamhet ska enligt miljöbalken 2 kap. 5 § hushålla med råvaror och energi och i första hand ska förnyelsebara energikällor användas.

Enligt 2 kap 5§ ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skaffa sig den kunskap om som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön.

Dessutom ska alla som avser att bedriva en verksamhet enligt miljöbalken 2 kap. 3 § utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön

Beskrivning av ärendet

Byggnads- och miljöskyddsnämnden bedriver tillsyn över xx, på fastigheten xx med tillverkning och lagring av xx. Vid tillsynsbesök den xx framkom att en energikartläggning av verksamheten saknas. En systematisk kartläggning av företagets energianvändning är viktig för att ni som verksamhetsutövare ska få större kunskaper om brister samt om hur effektiviseringar kan genomföras och energibesparande åtgärder kan vidtas.

Beslutet kan överklagas

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen. Hur man överklagar framgår av följebrevet.

För mer information kontakta Länsstyrelsen Skåne skane@lansstyrelsen.se.

Bilaga 1 Energichecklista

Syfte med listan

Syftet med denna lista är att vara ett stöd vid tillsynsbesök med fokus på energihushållning, främst på tillståndspliktiga verksamheter. Listan kan även användas som stöd vid tillsyn på mindre verksamheter. Frågorna ska vara till hjälp vid kontroll av att grundläggande krav enligt till exempel miljöbalken uppfylls och innehåller exempel på rådgivande stöd som kan ges i samband med ett företagsbesök.

Lagkrav

1 kap 1 § MB Här anges bland annat att bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling. Miljöbalken ska bland annat tillämpas så att återanvändning och återvinning liksom hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås. Energihushållning nämns som ett särskilt viktigt syfte i miljöbalken, vilket visar att frågan är av stor betydelse och därmed prioriterad vid tillämpning av miljöbalken.

Allmänna hänsynsreglerna och särskilt 2 kap 5 § MB (hushållningsprincipen). Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnybara energikällor användas. Även kunskapskravet (2 kap 2 § MB) och försiktighetsprincipen (2 kap 3 § MB) är viktiga att beakta. I 2 kap 1 § MB ges VU ett ansvar att visa att denna uppfyller förpliktelser i MB. En inspektör behöver alltså inte vara energiexpert för att kunna bedriva tillsyn av energihushållning, företagen ska istället visa hur de lever upp till kraven.

Relevanta paragrafer i 2 kap MB är framförallt:

1 § Tillämpning och bevisbörda

2 § Kunskapskravet

3 § Försiktighetsprincipen och kravet på bästa möjliga teknik 5 § Hushållningsprincipen

7 § Rimlighetsavvägning

26 kap 19 § MB Verksamhetsutövarens egenkontroll

Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll (FVE) avser yrkesmässig verksamhet och åtgärder som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken.

26 kap 20 § MB Tillståndspliktiga verksamheter ska lämna in miljörapport. Enligt

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapport ska den innehålla en redovisning av de betydande åtgärder som genomförts under året med syfte att minska verksamhetens förbrukning av råvaror och energi (5 § 11).

Så kallade IED-anläggningar omfattas av särskilda krav i industriutsläppsdirektivet (IED) genom industriutsläppsförordningen och miljöprövningsförordningen. Ett av de BREF-dokument som antagits av EU-kommissionen gäller energieffektivisering (ENE-BREF). Kraven gäller främst energiledningssystem och inte specifika tekniker. Dokumentet hänvisar dock till andra

sektorsspecifika BREF-dokument där det kan finnas krav på bästa tillgängliga teknik som även berör energieffektivitet.

Omfattas företaget av Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag finns särskilda krav.

För utförligare information, se Vägledning för tillsyn av energihushållning, som går att ladda ner från Energimyndighetens webbshop.

Metodik

Innan besöket är det lämpligt att genomföra skrivbordstillsyn utifrån de frågor som finns i checklistan. Detta kan du göra genom att granska miljörapporten, samt kontrollera om det finns något villkor i företagets tillstånd som berör energi. Finns uppgift om energianvändning under året och uppgift om energislag? Om företaget har gjort en energikartläggning kan denna vara en bra utgångspunkt för kommande diskussion med verksamhetsutövaren.

Ett annat sätt kan också vara att skicka ut självskattningen i metodstödet *Företagens energitrappa* för att identifiera var företaget befinner sig i sitt energiarbete och kunna anpassa besöket utifrån detta.

Har energifrågan diskuterats vid tidigare företagsbesök eller finns frågan omnämnt i beslut är detta något att följa upp och beakta vid besöket.

Vet vi om företaget räknas som stort företag enligt Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag?

Är företaget klassat som IED-anläggning, behöver särskilda krav beaktas.

Finns regionala eller kommunala energimål kan information om dessa ges som en rådgivande del i besöket.

Har besöket fokus på energifrågor kan eventuellt kontakt tas med regionala Energikontoret eller energi- och klimatrådgivare som ofta gärna medverkar på företagsbesök och kan bidra med rådgivning och tips om till exempel möjliga stöd.

På Energimyndighetens websida för vägledning för tillsynsmyndigheter finns flera tips på hur tillsynen i energihushållning kan läggas upp. Där finns även metodstöden *Företagens energitrappa* och *Bättre åtgärdsplaner för energieffektivisering*, men också ”*Branschvisa vägledningar*” som kan användas för de frågor i checklistan som rör stödprocesser och produktionsprocesser.

Frågor

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
1.	<p>Förberedande inför besök <i>Har energifrågan diskuterats vid tidigare företagsbesök eller finns omnämnt i villkor i tillstånd eller i andra beslut är detta något att följa upp och beakta vid besöket.</i></p> <p><i>Räknas företaget som stort företag enligt Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag?</i></p> <p><i>Är företaget klassat som IED-anläggning, behöver särskilda krav beaktas.</i></p> <p><i>Finns regionala eller kommunala energimål kan information om dessa ges som en rådgivande del i besöket.</i></p>	<p>Förberedelser för inspektör för att veta förutsättningar innan besök.</p> <p>Om frågan om energihushållning är prövad och avgjord i ett tillstånd får tillsynsmyndigheten inte ställa andra eller ytterligare krav i samband med tillsynen.</p> <p>En förteckning över vilka företag som omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag finns på Energimyndighetens hemsida.</p>	<p>Tillstånd enligt 9 kap MB</p> <p>Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag</p> <p>24 kap 1 § miljöbalken</p> <p>Industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) (IED)</p>
2.	<p>Hur stor är energianvändningen per år och vilka energislag används?</p> <p>Hur mäts energianvändningen? Hur ser användning ut över tid? (Tex skillnad mellan dag/natt, sommar/vinter, förändringar över längre tid och trender)</p> <p>Äger eller hyr ni lokalerna/byggnaden ni har verksamhet i?</p>	<p>Kontrollera om företaget har kunskap om hur mycket energi och vilka energislag som används, samt hur de förändras över tid.</p> <p><i>Kommentar:</i> Beroende på vilken energianvändning företaget har kan t. ex. vissa stöd finnas som är möjliga att söka eller få del av. På Energimyndighetens hemsida finns mer information kring vilka stöd och rådgivning som finns tillgänglig.</p> <p>Om lokalerna hyrs är det viktigt att klargöra vilken rådighet verksamheten har över tex. uppvärmning, belysning och ventilation. Information kan lämnas om ”gröna hyresavtal”. Tillsyn över byggnader/lokaler som inte ägs av de tillståndspliktiga verksamheterna genomförs av den kommunala tillsynsmyndigheten.</p>	<p>2 kap 2 § MB Kunskapskravet</p>

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
3.	<p>Har någon energikartläggning eller energiutredning gjorts?</p> <p>När genomfördes denna?</p> <p>Har några större förändringar i verksamheten skett sedan dess?</p> <p>Har föreslagna åtgärder genomförts?</p> <p>Omfattas företaget av Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag?</p>	<p>Kontrollera om företaget har kunskap om hur mycket energi och vilka energislag som används och om kartläggningen fortfarande är aktuell. För stora företag finns Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag. Det är Energimyndigheten som kontrollerar att energikartläggning finns hos stora företag, men uppgifterna från kartläggningen (tex. åtgärdsförslag) kan användas i miljöbalkstillsynen då lagen inte ställer krav på genomförandet av åtgärderna.</p> <p><i>Kommentar:</i> En förteckning över vilka företag som omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag finns på Energimyndighetens hemsida.</p>	<p>2 kap 2 § MB Kunskapskravet</p> <p>Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag</p>
4.	<p>Hur ser fördelningen av energianvändningen ut i företaget?</p> <p>Vilka processer använder mest energi?</p> <p>Hur ser fördelningen ut mellan produktions- och stödprocesser?</p> <p>Skillnad mellan produktion och stillestånd (tomgångseffekten).</p>	<p>Kontrollera om företaget har kunskap om var i verksamheten som energi används och fördelning av energianvändning. Produktionsprocesserna är de processer som behövs för att framställa produkterna (ex. smältning, torkning, packning) medan stödprocesser är de som stödjer produktionsprocesserna (ex. tryckluft, belysning, uppvärmning).</p> <p><i>Tips:</i> Metodstöd ”Energieffektivisering i företag” finns på Energimyndighetens TVL sida.</p>	<p>2 kap 2 § MB Kunskapskravet</p>
5.	<p>Utifrån de energislag som används i företaget, används rätt energislag för rätt ändamål? Om inte, har företaget utrett andra alternativ för att t.ex. byta ut icke förnybar energi till förnybar?</p> <p>Exempelvis ska direkt-el för uppvärmning undvikas.</p> <p>Vid el eller olja för uppvärmning har alternativ som fjärrvärme eller pellets beaktats?</p> <p>Vid olja eller gasol i produktion, har bioolja eller biogas beaktats?</p>	<p>Kontrollera om företaget hushåller med energi och har undersökt om förnybara energikällor kan användas.</p> <p>Ge underlag för att kunna bedöma om företagets miljöpåverkan kan minskas genom att minska användningen av fossila bränslen, eller att rätt energibärare*) används och förbättringsmöjlighet ur hushållningssynpunkt finns.</p> <p>*) Att hushålla med energi är även att använda rätt energislag för uppgiften.</p>	<p>2 kap 3 & 5 § MB</p> <p>Rättsfall MÖD 2015:27 Byte av fossil värmekälla i mindre verksamhet</p>

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
6.	<p>Hur har ni fördelat ansvaret för energifrågor i er organisation? Finns ansvaret dokumenterat (om så krävs)?</p>	<p>Om ett företag är anmälnings- eller tillståndspliktigt ska det finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för miljöbalken vilket innefattar energifrågor.</p> <p><i>Tips:</i> Metodstöd ”Företagets energitrappa” som finns på Energimyndighetens TVL sida.</p>	4 § Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll
7.	<p>Finns det någon åtgärdsplan för att effektivisera energianvändningen och konvertera till förnybar energianvändning?</p> <p>Hur ser planen ut? Hur ofta gås den igenom? Vad har gjorts tidigare?</p> <p>Om ingen dokumenterad åtgärdsplan finns, har företag gjort eller planerar några energieffektiva åtgärder?</p> <p><i>Inför besöket: Gå igenom miljörapport och kontrollera om den innehåller redovisning kring energi.</i></p>	<p>Kontrollerar om företaget arbetar aktivt och långsiktigt med att energieffektivisera.</p> <p><i>För företag som omfattas av krav på miljörapport:</i> Kontrollera om miljörapport innehåller redovisning av de betydande åtgärder som genomförts under året med syfte att minska verksamhetens förbrukning av (råvaror och) energi.</p>	Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport, NFS 2016:8, 5 § punkt 11
8.	<p>Vilken potential ser företaget för energieffektivisering?</p> <p>Var tror företaget att störst potential finns för att energieffektivisera? Vika mervärden kan finnas med energieffektivisering?</p>	<p>Att få företaget att själv reflektera över var potential för energieffektivisering finns och att uttala åtgärdsförslag.</p> <p><i>Tips:</i> Metodstöd ”Bättre åtgärdsplaner för energieffektivisering” finns på Energimyndighetens TVL sida.</p>	
9.	<p>Vilka verktyg finns för att följa upp energianvändningen i företaget?</p> <p>Exempel på verktyg är: Fakturor från energileverantörer, energirelaterade nyckeltal, energimål och annan statistik.</p>	<p>Kontrollera hur företaget följer upp sin energianvändning över tid för att uppmärksamma förändringar och mäta effekten av genomförda åtgärder.</p> <p>Material finns på energimyndighetens hemsida, vägledning för tillsynsmyndigheter.</p>	

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
10.	Vid om- och nybyggnation, investeringar eller inköp, tas energi med som en faktor vid beslut t.ex. med hjälp av livscykelkostnad?	Kontrollera hur företaget integrerar energi i den löpande verksamheten och tänker på energianvändningen nu och mot framtiden. <i>Tips:</i> Metodstöd ”Bättre åtgärdsplaner för energieffektivisering” med tillhörande LCC-verktyg som finns på Energimyndighetens TVL sida.	2 kap 3 § Miljöbalken 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
11.	Har företaget utrett möjligheten till att fördela effektuttaget och därmed minska sin topp effekt? <i>Toppeffekt: Det högsta effektuttaget som företaget har och som effektavgiften i el-abonnementet grundar sig på.</i>	Kontrollera om företaget har kunskap kring sitt effektuttag och i ett större perspektiv också företagets påverkan på energisystemet och effektbalansen. <i>Kommentar:</i> Toppeffekten kan justeras till exempel genom att starta maskiner vid olika tillfällen och/eller använda sig andra verktyg som effektvakt. (Rådgivande)	2 kap 2 § MB
12.	Finns rutiner kring underhåll, avstängning och kontroll av utrustning?	Kontrollera att företaget arbetar systematiskt med rutiner, underhåll och kontroll av tex. utrustning. <i>Kommentar:</i> Rutiner med underhåll ger en ofta en bättre energieffektivitet inom företaget. Kontroll över utrustningens funktion men även att utrustningen är rätt dimensionerad för verksamheten.	5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
13.	När produktionen står still , finns rutiner och kontroll av att allt som går att stänga av är avstängt? Vem har ansvar för att utrustning och liknande stängs av? Hur kontrolleras detta? Genomförs nattvandringar? Har tomgångslasten minimerats?	Kontrollera hur företaget arbetar för att minimera sin tomgångslast. <i>Kommentar:</i> Tomgångslasten kan kontrolleras genom bl.a. granskning av faktorer vid tidpunkter utan produktion, nattvandring och kontroll av drifttider.	5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
14.	Är uppvärmningssystemet anpassat efter verksamheten? Hur ser uppvärmningssystemet ut? Utnyttjas överskottsvärme från t.ex. produktionen och kompressorer?	Kontrollera att företagets använder rätt energikälla till uppvärmning och att systemet är anpassat efter verksamheten.	2 kap 2-3, 5 § MB

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
	Är det rätt temperatur i lokalerna? Sker onödig uppvärmning i lokaler som inte kräver detta? Sker onödig uppvärmning av lokalerna under varma månader?		
15.	Används kyla i verksamheten? Vart används den, i produktion eller komfortkyla? Vilken typ av kyla/kylaggregat/frikyla? Är kyla och värme igång samtidigt? Finns det ställen i verksamheten med både kyla och värme?	Kontrollera att företaget använder kylan på ett energieffektivt sätt. <i>Kommentar:</i> Kyla kräver ca tre gånger mer energi än uppvärmning. Därför är det viktigt att kylan används på rätt sätt. Kylaggregat kan även omfattas av Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser.	2 kap 2-3, 5 § MB Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser.
16.	Finns tryckluft i företaget? Om ja: Genomförs det regelbunden kontroll av tryckluftssystemet? Finns det möjlighet att effektivisera? (T.ex. om systemet kan sektioneras, undersöka om det är rätt dimensionerat och om andra alternativ har beaktats, till exempel eldrift)	Kontrollera att företagets tryckluftssystem har kontinuerligt underhåll och om det är anpassat till verksamheten. <i>Kommentar:</i> Tryckluft är generellt en ineffektiv energibärare med mycket förluster i systemet. <i>Tips:</i> Se branschvisa vägledningar inom energieffektivisering på Energimyndighetens hemsida.	2 kap 2-3, 5 § MB 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll
17.	Vilken belysning finns i verksamheten nu och ser företaget några möjligheter för att effektivisera belysningen? Finns det möjlighet att sektionera belysningen? Kan timer eller rörelsevakt användas i utrymmen som exempelvis lager där det inte är folk hela tiden? Rengörs armaturerna kontinuerligt? Är det rätt ljus på rätt ställe? Finns möjlighet att byta ut till LED?	Kontrollera hur företaget anpassar belysningen till verksamheten och om de sett över möjligheten att uppgradera belysningen. Byte av belysning kan även ge mervärden, till exempel minskat behov av underhåll. <i>Tips:</i> Se branschvisa vägledningar inom energieffektivisering på Energimyndighetens hemsida.	2 kap 2-3, 5 § MB 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll
18.	Är ventilationen anpassad till verksamheten och finns det möjlighet att uppgradera ventilationssystemet? Är ventilationen behovsanpassad, t.ex. genom timer, drifttider, anpassad till temperatur och luftkvalitet?	Kontrollera hur företaget anpassar ventilationen till verksamheten och om de sett över möjligheten att uppgradera ventilationen.	2 kap 2-3, 5 § MB 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
	Genomförs kontroller och underhåll t.ex. byte av luftfilter? Finns värmeåtervinning i ventilationssystemet?	<i>Tips:</i> Se branschvisa vägledningar inom energieffektivisering på Energimyndighetens hemsida.	
19.	Är klimateknet (byggnaden) energieffektiv? Är väggar och tak bra isolerade? Är fönstren flerglasiga? Finns möjlighet att minska förluster från portar genom exempelvis luftslussar och/eller snabbstängande portar?	Kontrollera att energin som används för värme och kyla stannar i lokalerna så långt det går. <i>Tips:</i> Se metodstöd "Energieffektivisering i företag" som finns på Energimyndighetens hemsida för TVL.	2 kap 2 § MB
20.	Har kartläggning av företagets transporter gjorts? Finns rutiner som syftar till att minska transportbehov, påverkan från transporter och/eller val av transportslag eller drivmedel? Exempelvis: Ställs det några miljökrav vid inköp av fordon, personbilar, tunga fordon? Har företaget en resepolicy? Har personalen utbildats i sparsam körning, ecodriving? Har företaget rutiner med krav som ställs vid upphandling av godstransporter (fyllnadsgrad, ruttplanering, ecodriving)?	Kontrollera om företaget har kunskap om sina transporter och vilka rutiner som finns för att styra hantering av transporter. <i>Kommentar:</i> I samband med energikartläggning ingår som regel de interna transporter. Däremot brukar inte t ex leverantörernas transporter räknas in här	2 kap 2, 5 § MB 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll
21.	Produktionsprocesser Vilka produktionsprocesser finns och hur stor energianvändning har de? Hur kan produktionsprocesserna effektiviseras? Stängs utrustningen och maskinerna för produktionen av när produktionen inte är igång (om det är möjligt)?	Företagets produktionsprocesser beror på vilken bransch de är verksamma inom, till exempel finns ugnar, reningsverk, smältning, torkning, bearbetning osv... Ofta kan energi från produktionsprocesserna nyttjas i verksamheten genom återvinning. <i>Tips:</i> Se branschvisa vägledningar inom energieffektivisering på Energimyndighetens hemsida.	2 kap 2-3, 5 § MB 5 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll
22.	Hur integreras energiarbetet i organisationen? Hur ser ansvarsfördelning för energifrågor ut?	Kontrollera hur det kontinuerliga förbättringsarbetet inom energi organiseras.	4 § Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll

	Fråga till VU (Verksamhetsutövaren)	Syfte med frågan	Lagkrav
	<p>Finns ledningssystem för energi- eller miljöledningssystem med energi inkluderat?</p> <p>Finns energimål och hur är dessa utformade?</p> <p>Hur prioriteras frågan hos ledningen?</p>	<p><i>Kommentar:</i> Tillsynsmyndigheterna bidrar genom tillsyn av företagens arbete med energihushållning och energieffektivisering och ökar förutsättningarna för att nå Sveriges uppsatta energi- och klimatmål. Finns t ex regionala mål kan information om dessa ges för att få en tydligare koppling till företagets egna mål. (Rådgivande)</p>	
23.	<p>Finns möjlighet för anställda att engagera sig för energifrågor?</p>	<p>Kontrollera hur de anställda får möjlighet och kunskap att bidra i energiarbetet.</p> <p><i>Kommentar:</i> T.ex. genom att frågan lyfts på personalmöten, ta in de anställdas åsikter och idéer och möjlighet att vara delaktiga och kring mer energieffektiv drift genom t.ex. utbildningar i underhåll.</p>	
24.	<p>Har jag uppfattat rätt?</p> <p>Summera genom att sammanfatta det som framkommit och vad ni kommit överens om. Sammanfattningen kan med fördel vara framåtsyftande: Var finns mest potential och vad är nästa steg?</p>	<p>Genom att sammanfatta vad som framkommit vid besöket får ni en gemensam bild av vad som överenskommit och vad som är nästa steg,</p>	

Bilaga 2 Utveckling och förklaring av de 10 IIE kriterierna

Målet inom Incitament för energieffektivisering är att 1500 små- och medelstora företag (SMF) arbetar systematiskt och strukturerat med energieffektivisering. Att arbeta systematiskt och strukturerat definieras med 10 kriterier nedan, för att uppfylla projektmålet ska företaget uppfylla 6 av 10 kriterier. Det kan tilläggas att om ett företag ligger på steg 3 i Företagets energitrappa (klarat av allt i steg 1 och 2, samt gjort något i steg 3) så finns det stor chans att de uppfyller 6 av 10 kriterier. Nedan finns en förklaring vad varje kriterium innebär och hur den ska tolkas av tillsynspersonal som är ute på ett företagsbesök och är ansvarig för återrapportering till energimyndigheten.

1. Det finns utsedd energiansvarig på företaget

En energiansvarig är utsedd som ansvarar för att driva energieffektiviseringsarbetet och att följa upp energianvändningen, energirelaterade avtal samt lagefterlevnad. Det behöver inte vara en egen tjänst, men det ska finnas resurssatt och inskrivet i en arbetsbeskrivning eller motsvarande.

2. Det finns en fastställd energipolicy på företaget

Ledningen har fastställt en energipolicy, eller miljöpolicy/verksamhetspolicy som tar upp energi. Policyn är kommunicerad och känd av de anställda.

3. Företaget har genomfört en energikartläggning

Företagaren har kartlagt sin totala energianvändning och vet hur mycket energi de olika processerna i verksamheten kräver ¹⁾ Energikartläggningen ska resultera i förslag hur energianvändningen kan effektiviseras.

4. Företaget har energimål och åtgärdsplan

Företaget har satt energimål som är kopplade till en åtgärdsplan (handlingsplan). Åtgärdsplanen ²⁾ innehåller tidsplan, ansvarig och budget. Mål och plan är godkända av företagsledningen.

5. Företaget mäter och följer upp sin energianvändning

Företaget har regelbunden mätning och uppföljning av användningen av el, fjärrvärme och bränslen på övergripande nivå samt på de mest energikrävande processerna ³⁾

¹ Beroende på verksamhetens art så kan en energikartläggning se ut på olika sätt. Om företagen har en energianvändning > 300 MWh/år så är det rimligt att företagen följer de mallar som finns för Energikartläggningsstödet (EKS) eftersom dessa företag har möjlighet att söka EKS. Här kan det ofta finnas anledning att ta in en energikonsult, men företagen kan även göra kartläggningen själva. Företag som har mindre energianvändning kan göra enklare utredningar. Mallar kan hittas i Energikoll i små- och medelstora företag, där det finns checklistor man kan använda sig av för att själv kartlägga verksamheten. Även energi- och klimatrådgivare eller Coacher kan hjälpa de mindre företagen med en enklare kartläggning.

² Åtgärdsplanen bygger ofta på resultat från energikartläggning / energigenomgång, exempelvis identifierade områden med mest potential och åtgärdsförslag. Företaget har satt mål för energianvändning, energihushållning eller andra mått som handlar om energi.

Ledningen har fastställt energimålen och hur de följs upp. Minimum är att ha övergripande energimål för hela verksamheten. Sedan kan företaget även ha fler, mer nedbrutna mål för olika delar av verksamheten (processer), eller olika energislag.

6. Företaget involverar sina anställda i arbetet

Det finns möjligheter och rutiner för anställda att lyfta frågor och delta i arbetet kring energianvändning.

7. Företaget har en komplett energiorganisation

Företagets energiansvarige har en grupp med andra nyckelpersoner från olika delar av organisationen kopplat till sig.⁴⁾

8. Företaget integrerar energi i den löpande verksamheten

Exempel kan vara att:

- Rutiner används för att energieffektivisera företagets processer,
- Energi finns med som en återkommande punkt på ledningsgruppens agenda.
- Energikrav ställs vid inköp.
- Rutiner för underhåll av energikrävande utrustning
- Rutiner för rondering och nattvandring

9. Företaget utbildar personal och har etablerat en intern kommunikation kring energifrågor

Företaget kommunicerar ut energipolicy, mål, planer, rutiner samt energiarbetets resultat till alla delar av organisationen på regelbunden basis.⁵⁾

Företagets energiorganisation utbildas om energieffektivisering.

10. Företag genomför interna revisioner

Företaget går regelbundet igenom de rutiner/planer/instruktioner som finns och som knyter an mot energi. Resultatet dokumenteras.

³ Det kan handla om att enklast möjligt följa de fakturor som kommer in på använd energi. För ett företag som är större eller har kommit längre i sitt energiarbete kan det handla om att ha mätning och uppföljning på varje process, förbrukare eller kluster av dessa.

⁴ Hos ett litet företag kan det räcka med att det finns en utpekad energiansvarig och att det i ledningsgruppen finns en stående punkt på dagordningen som handlar om energiarbetet.

I ett större företag kan det vara den som är utsedd som miljösamordnare eller miljö- och kvalitetssamordnare som även får i sitt uppdrag att vara energiansvarig. I dessa organisationer finns det troligen en miljögrupp vilken enkelt kan få uppdraget att även fungera som en energigrupp.

Det kan också vara så att den utpekade energiansvarige har en arbetsgrupp med de som kan påverka energiförbrukningen (t.ex. driftchef panncentral, produktionschef m.fl.) där frågor kring energi kan behandlas.

⁵ Den interna kommunikationen bör etableras så att den når alla anställda på ett eller annat sätt. Det kan behövas olika kanaler för informationen, till exempel anslagstavlor, intranät, APT, personalmöten m.m. Det som kommuniceras ska vara företagets energianvändning, nyckeltal, hur väl arbetet går jämfört med målen, vilka förändringar som genomförts, vad som framkommit vid tillsyn, vilka projekt eller nätverk som man deltar i m.m.

